

GKR

Gradska knjižnica Rijeka
Županijska matična razvojna služba
prosinac 2023.

PROGRAM RADA ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE GRADSKOJ KNJIŽNICI RIJEKA U PODRUČJU RADA S NARODNIM KNJIŽNICAMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA 2024. GODINU

Stručni nadzor i praćenje rada narodnih knjižnica

Obavljat će se neposrednim uvidom u rad pri stručnim posjetima knjižnicama i posjetima u svrhu obavljanja stručnog nadzora, kao i praćenjem i analizom statističkih pokazatelja o radu za prethodnu godinu.

► Prioritetni su posjeti knjižnicama koje trebaju tijekom 2024. godine provesti reviziju (Gradska knjižnica Rab, Gradska knjižnica i čitaonica Novi Vinodolski), onima koje planiraju uvođenje novih usluga, u kojima je u tijeku uređenje i opremanje novih prostora (Gradska knjižnica Vrbovsko), kao i prema ostalim iskazanim potrebama.

► Koordinacija i nadzor unosa statističkih podataka za 2023. godinu u *Sustav za jedinstveno elektroničko prikupljanje statističkih podataka o poslovanju knjižnica* koji vodi NSK. Na temelju navedenih podataka izradit će se analiza pokazatelja i usporedba sa *Standardom za narodne knjižnice u RH*, te dostaviti Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo NSK, Ministarstvu kulture i medija RH i Upravnom odjelu za kulturu, sport i tehničku kulturu Primorsko-goranske županije te objaviti na web stranici Gradske knjižnice Rijeka - podstranici matične djelatnosti.

Poticanje razvoja županijske mreže knjižnica i dostizanje Standarda

Standard za narodne knjižnice (NN 103/2021) zajedno sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* (NN 17/2019; 98/2019), definira okvir za razvoj knjižnične mreže narodnih knjižnica. Koeficijenti izvodljivosti Standarda polazište su za komunikaciju s osnivačima u cilju dostizanja propisanih parametara.

► Uputit će se prijedlog Uredu županije da se na sljedećem sastanku koordinacije gradonačelnika i načelnika PGŽ u proljeće 2024. jedna od točaka dnevnog reda posveti županijskoj mreži narodnih knjižnica PGŽ na kojem bi Županijska matična razvojna služba (u daljnjem tekstu ŽMRS) predstavila stanje mreže narodnih knjižnica Županije i usporedbu temeljnih pokazatelja o radu (prostor, knjižnični fond, nabava, djelatnici) sa *Standardom* kako bi se potaknulo na dostizanje *Standarda* u onim sredinama gdje se uočavaju odstupanja (primjerice Kastav i Matulji). Za općine koje nemaju osiguranu djelatnost narodne knjižnice ili isti nije u skladu sa *Zakonom*, predložio bi se optimalan oblik organizacije djelatnosti stacionirane narodne knjižnice ili stajalište bibliobusa.

► Nastavit će se praćenje potreba stanovnika Grada Rijeke i Županije za uslugama Gradskog i Županijskog bibliobusa te po potrebi korigirati itinerar u suradnji s Bibliobusnom službom GKR.

Pružanje stručne pomoći vezano uz osnivanje knjižnica i stručno mišljenje o uvjetima za osnivanje

► Općine u Primorsko-goranskoj županiji koje imaju određen oblik knjižnične djelatnosti, ali njihova djelatnost nije usklađena sa *Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* su Klana i Punat te će im se Županijska matična razvojna služba ponovo obratiti i predložiti odgovarajuća rješenja u skladu sa *Zakonom*. ŽMSR će, ovisno o ishodu, pružiti potrebnu stručnu pomoć vezano uz hodogram daljnjih aktivnosti i formalne postupke, a u suradnji s osnivačima i MKM RH.

► ŽMRS će u slučaju gore navedenih knjižnica i drugdje gdje se pokaže potreba dati stručno mišljenje o postojanju uvjeta za osnivanje odnosno početak rada knjižnica ili njihovih ustrojstvenih i organizacijskih oblika, sukladno članku 11. stavku 2. Zakona te dostaviti osnivaču i MKM.

Stručno mišljenje o postojanju uvjeta za početak rada dat će se i u kontekstu preseljenja knjižnica u nove prostore kada to bude realizirano (Gradska knjižnica Vrbovsko).

Suradnja u projektima uređenja i opremanja novih prostora narodnih knjižnica

► U 2024. godini se nastavlja projekt uređenja novog prostora Gradske knjižnice i čitaonice „Ivan Goran Kovačić“ Vrbovsko te će se pružiti potrebna savjetodavna pomoć vezano uz opremanje.

► Izrađen je idejni projekt preuređenja zgrade društvene namjene u općini Punat u kojoj će biti smještena knjižnica te će se nastaviti započeta suradnja u vezi s daljnjom razradom projekta.

► Stručno-savjetodavna pomoć pružit će se i u drugim potencijalnim projektima izgradnje i opremanja narodnih knjižnica

Koordinacija rada u jedinstvenom knjižnično-informacijskom sustavu narodnih i školskih knjižnica Primorsko-goranske županije

U razdoblju od 2009. godine, uz koordinaciju ŽMRS GKR, u jedinstveni knjižnično-informacijski sustav uključene su sve narodne knjižnice PGŽ, kako one samostalne, tako i ugovorne podružnice. Jedan od rezultata je i skupni katalog: <https://katalog-pgz.gkr.hr/> koji je pridonio dostupnosti informacija o knjižničnoj građi sadržanoj u fondovima i zbirkama narodnih knjižnica PGŽ, čime se omogućava i bolja koordinacija međuknjižnične posudbe. Radom u zajedničkoj bazi, uz stručnu pomoć ŽMRS, doprinosi se ujednačavanju stručnog rada u knjižnicama u skladu s pravilima struke.

► Na zahtjev knjižnica Županije za građu čijih zapisa trenutno nema u bibliografskoj bazi, nastavit će se izrada zapisa u zajedničkoj bibliografskoj bazi i normativnim bazama sustava ZaKi. Bibliografske i normativne zapise mogu izrađivati samo licencirani katalogizatori, što je za narodne i školske knjižnice PGŽ osigurano kroz rad ŽMRS GKR.

► Nastavit će se prevezivanje neispravnih (tzv. „sivih zapisa“) u bazi preostalih iz razdoblja migracije u novi program.

Pružanje stručne pomoći vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu

Novim *Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj* (NN 81/2021), Članak 15, stavak 4, točka 16, stručna pomoć vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu u narodnim i školskim knjižnicama u djelokrugu je rada županijskih matičnih razvojnih službi.

► Prema anketi provedenoj početkom 2022. kojom su dobiveni podaci o postojanju knjižnične građe objavljene do 1850. godine, nastavit će se obavljanje stručnog nadzora, sastaviti izvješća te dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u cilju utvrđivanja svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu sukladno članku 24. podstavku 13. *Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti*. Građu koja predmnijeva imati status kulturnog dobra imaju: Gradska knjižnica Crikvenica, Gradska knjižnica „V. C. Emin Opatija“ – područna knjižnica Mošćenička Draga i Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo. Za Gradsku knjižnicu Bakar koja također ima navedenu građu isto je obavljeno tijekom 2023. te se očekuje rješenje.

Provedba projekta *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ* i sudjelovanje u nacionalnom projektu eKultura

Projektom digitalizacije, započetim 2021. godine tijekom razdoblja od tri godine uspostavljen je zajednički repozitorij temeljen na kooperativnom modelu i portal *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ*: <https://digitalnaknjiznicapgz.hr/> s ciljem objedinjavanja zavičajne, u prvom redu pisane, baštine i druge građe zavičajnog karakter i njene bolje vidljivosti na portalu i u skupnom katalogu. Portal obuhvaća četiri digitalne knjižnice: Gradske knjižnice Crikvenica, Gradske knjižnice Mali Lošinj, Gradske knjižnice Opatija i Gradske knjižnice Rijeka. Pored toga sadrži i digitalizirane školske listove i listove općina i gradova temeljem *Pravilnika o obveznom primjerku* a u planu su i drugi sadržaji primjerice virtualne izložbe i sl.

► Županijska matična služba postavlja sadržaj na portal, educira djelatnike u drugim uključenim knjižnicama, sudjeluje u kreiranju strukture portala, pomaže knjižnicama pri definiranju digitalnih zbirki i dr. To je kontinuirani proces koji će se nastaviti i u 2024. godini postepenim uključivanjem i drugih narodnih knjižnica, prije svega onih koje imaju vlastita izdanja u digitalnom obliku, primjerice Gradska knjižnica Bakar i Gradska knjižnica Delnice. Time se daje poticaj programima digitalizacije i u ostalim knjižnicama na području nadležnosti.

► Sve četiri gore navedene knjižnice, uključujući matičnu GKR, potpisnice su ugovora s MKM o sudjelovanju u projektu eKultura te će se u suradnji s matičnom službom za digitalne knjižnice NSK početkom 2024. održati edukacija za postavljanje sadržaja na portal.

Organizacija stalnog stručnog usavršavanja knjižničnog osoblja

Organizacija stalnog stručnog usavršavanja knjižničara jedna je od najvažnijih zadaća ŽMRS PGŽ. Tečajevi se većim dijelom organiziraju u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara. Polaznicima se ne naplaćuje kotizacija, već troškove podmiruje GKR iz sredstava za matičnu djelatnost zahvaljujući čemu je uvijek nazočan veći broj sudionika.

U 2024. godini naglasak će biti na novim tečajevima CSSU a konkretni termini razradit će se ovisno o raspoloživom vremenu predavača. S obzirom na to da je GKR započela rad u novoj zgradi te konačno postoje prostorni i tehnički preduvjeti, naglasak će biti na organizaciji tečaja uživo. Konačan plan utvrdit će se nakon objave programa CSSU za 2024. godinu.

Stručno-savjetodavna pomoć i edukacija knjižničnih djelatnika

► Nastavit će se kontinuirano praćenje rada narodnih knjižnica PGŽ u sustavu te pružati stručno-savjetodavna pomoć i individualna edukacija na temelju uočenih potreba ili na poziv knjižničara u vezi s pojedinim knjižničnim poslovima, metodama rada, novim uslugama, stručnim uređenjem knjižnice, organizacijom fonda, revizijom i otpisom i sl.

► Posebna pozornost posvetit će se edukaciji pri uvođenju novih usluga i novih načina rada u narodnim knjižnicama, kao što je posudba e-knjiga i e-zvučnih knjiga i sl.

Organizacija stručnih/radnih sastanaka

Tijekom 2024 godine organizirat će se minimalno dva radna sastanka s ravnateljima narodnih knjižnica u cilju analize stanja knjižnične djelatnosti, obavještanja o novostima u struci, primjerima dobre prakse matične i drugih knjižnica, izvještanja sa stručnih skupova, uvođenja novih oblika i metoda rada i sl.

Planirane teme sastanaka su: predstavljanje usluga i programa Gradske knjižnice Rijeka u novom prostoru i nove mogućnosti suradnje, analiza rada narodnih knjižnica i dostizanje koeficijenata izvodljivosti *Standarda*, suradnja u projektu *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ*, suradnja i izrada programa manifestacije *Tjedan dobre dječje knjige 2024.* i dr.

Sudjelovanje u radu Stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi

Tijekom 2024. godine planirano je sudjelovanje na četiri redovita sastanka Stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi te izvanrednim sastancima i edukacijama, prema potrebi.

Sudjelovanje na stručnim skupovima, seminarima i sl.

► Planirano je sudjelovanje ŽMRS na webinarima, seminarima i stručnim skupovima vezanim uz rad narodnih knjižnica, te stručnim skupovima i seminarima u organizaciji HKD-a, NSK i dr.

Suradnja

► Planirana je redovita suradnja s Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo NSK, Ministarstvom kulture i medija RH, Upravnim odjelom za kulturu, sport i tehničku kulturu PGŽ, općinama i gradovima - osnivačima narodnih knjižnica i općinama i gradovima koje obilazi Županijski bibliobus Gradske knjižnice Rijeka.

Promidžba

► Redovito će se kreirati obavijesti i prilozi na web stranici GKR – podstranici matične djelatnosti.

Ostali poslovi

► Pregled popisa otpisane građe narodnih knjižnica, distribucija obavijesti o stručnim skupovima i manifestacijama, ispunjavanje i distribucija anketnih upitnika (ankete u svrhu diplomskih i doktorskih radova, istraživanja koja provodi HKD, katedre knjižničarstva, MKM RH i dr.).

Rad u drugim stručnim tijelima

Voditeljica ŽMRS GKR, Ljiljana Črnjar, članica je:

- Upravnog vijeća GKR
- Stručnog vijeća GKR
- Kulturnog vijeća Primorsko-goranske županije
- Povjerenstva za viša stručna zvanja u knjižničarskoj struci
- Komisije za pokretne knjižnice HKD-a (pridružena članica)

Stručna suradnica za matičnu djelatnost, Lara Pavić članica je:

- Upravnog odbora KDR
- Uredništva časopisa Knjižničar/Knjižničarka KDR
- Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje HKD-a (redovna članica)

Voditeljica Županijske matične razvojne službe:
Ljiljana Črnjar, knjižničarska savjetnica

